

İÇİMİZDEKİ ANNE

Nesne Sürekliliğinin Kavramsal ve Teknik Yönleri

Düzenleyen:

Salman AKHTAR, M.D.

Selma KRAMER, M.D.

Henri PARENS, M.D.

Çeviri:

Meltem Kamer

Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları: 174

İçimizdeki Anne

Salman Akhtar, Selma Kramer, Henri Parens

Özgün adı:

The Internal Mother

Copyright ©1996 Jason Aronson Inc. First published in the United States by Jason Aronson, Inc. Lanham, Maryland U.S.A. Translated and published by permission. All rights reserved. Jason Aronson, Inc. tarafından Lanham, Maryland A.B.D.'de yayımlanmıştır. İzin alınarak Türkçe'ye çevrilmiş ve yayımlanmıştır. Tüm hakları saklıdır.

Türkçe yayın hakları Psikoterapi Enstitüsü'ne aittir.

ISBN 978-605-4817-14-6

Birinci baskı: Kasım 2014

Editör: Tahir Özakkaş

Çeviri: Meltem Kamer

Yayıma hazırlayan: Menekşe Arık & Sevgi Akkoyun

Baskı: Acar Matbaacılık Prom. ve Yayın. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No:12/243 Zeytinburnu - İstanbul
Tel: 0212 613 40 41

PSİKOTERAPİ ENSTİTÜSÜ EĞİTİM ARAŞTIRMA SAĞLIK ORG.
VE DANIŞMANLIK LTD. ŞTİ.

Eğitim ve Kongre Merkezi: Fatih Sultan Mehmet Caddesi No:285

Darıca-KOCAELİ

Tel : 0262 653 6699 Fax : 0262 653 5345

Merkez: Bağdat Caddesi No: 540/8 Bostancı-İSTANBUL

Tel : 0216 464 3119 Fax : 0216 464 3102

www.psikoterapi.com - www.psikoterapi.org - www.hipnoz.com

İÇİMİZDEKİ ANNE

Nesne Sürekliliğinin Kavramsal ve Teknik Yönleri

Düzenleyen:

Salman AKHTAR, M.D.

Selma KRAMER, M.D.

Henri PARENS, M.D.

Çeviri:

Meltem Kamer

SUNUŞ

Psikoterapi Enstitüsü olarak, öncelikle ruh sağlığı profesyonellerinin ya da ruh sağlığı ile ilgilenen kişilerin ihtiyaç duyacağı teorik bilgileri ve pratik/uygulamaya yönelik deneyimleri paylaşan özgün ve çeviri yayınlar ile literatüre katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları, Psikoterapi Enstitüsü'nün çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen atölye çalışmaları, uluslararası konferanslar ve dünya literatüründen seçkileri içermektedir.

Nesne sürekliliği kavramını, gelişimsel araştırmalar ve klinik uygulamaların ışığında inceleyen bu önemli çalışma, nesne ilişkileri yazınının güncel yapı taşlarından biridir. Nesne sürekliliğindeki bozulmaların klinik açıdan etkileri hem çocuklarla hem de yetişkinlerle gerçekleştirilen terapi çalışmalarına göndermelerde bulunarak tartışılmıştır.

Konuya ilgi duyan okuyucuların yanı sıra klinisyenler, psikoterapistler ve araştırmacılar için başvuru kitabı niteliği taşıyan bu yayını sizlerle buluşturmaktan kıvanç duyuyoruz.

Tahir ÖZAKKAŞ
Psikoterapi Enstitüsü Başkanı

*Öğretmen, arkadaş, ilham kaynağı
Margaret S. Mahler'in anısına,*

İ Ç İ N D E K İ L E R

TEŞEKKÜR	xi
KATKIDA BULUNANLAR	xiii
1 Nesne Sürekliliği Üzerine Farklı Bakış Açıları	1
2 Nesne Sürekliliği Kavramı ve Klinik Uygulamaları	17
3 İçsel Dünyanın Planlanması	53
4 Nesne Sürekliliğinin Gelişimi ve Bundan Sapmalar	103
5 Winnicott'un Bir Nesne Kullanımı Kavramı.....	127
6 Nesne Sürekliliği ve Yetişkin Psikopatolojisi	139
7 Yetişkin Psikopatolojisinin Gelişimsel Kavramlaştırmasında ve Tedavisindeki Sorunlar.....	173
8 İçselleştirme, Pekiştirme ve Değişim Hakkındaki Bakış Açıları..	189

TEŞEKKÜR

Bu kitaptaki bölümler 31 Temmuz 1993'te Almanya Köln'de düzenlenen Çocuk Gelişimi üzerine İkinci Uluslararası Margaret S. Mahler Sempozyumunda sunulmuştur. Bu gerçekten uluslararası bir girişim olduğundan, Atlantik'in her iki yanından olan sponsorlara ve meslektaşlara minnettarız.

Avrupa tarafında, teşekkür etmeyi istediğimiz ilk kişi sempozyuma yardım ve sponsorluk konusunda cömertliğini esirgemeyen Almanya Münih'ten Dr. Lotte Koehler'dir. Programa katılan ve katkılarına bu kitapta yer verilen dört Alman psikanaliste de minnettarız. Bunlar Doktorlar Eva Berberich, Ludwig Haesler, Paul Janssen ve Lore Schacht'tır. Aynı zamanda sempozyumu takip eden çalışma gruplarının Avrupalı liderlerine ve eş-liderlerine de teşekkür etmek isteriz, bunlar Doktorlar; Ernest Abelin, Rainer Krause, Johannes Lehtonen ve Bettina Meissner'dir. Aynı zamanda Rene A. Spitz – Geselleschaft'tan, (Köln Üniversitesinde Psikosomatik Tıp ve Psikoterapi Enstitüsü ve Polikliniğinden) Prof. Dr. Med. K. Koehle'den, kendisinin yorulmak nedir bilmeyen asistanı Dr. G. Happenkamps'tan ve aynı zamanda Köln – Düseldorf Psikanalitik Çalışma Grubundaki Prof.F.v.Boxberg'den de yardım aldık.

Amerikan tarafında, Margaret S. Mahler Psikiyatrik Araştırma Kurumu'na sempozyuma destekleri nedeniyle en derin şükranla-

rımızı sunmak istiyoruz. (Vakitsiz ölümü ile bizi üzen ve yasını tuttuğumuz) Dr. Herman Staples'e ve eşi Mary Staples'e bu uluslararası etkinliği düzenleme konusunda gösterdikleri değerli ve özverili yardımları için kalpten minnettarız. Pek çok diğer Amerikalı meslektaşımıza da, özellikle Doktorlar; Harold Blum, LeRoy Byerly ve Donald Meyers'a sempozyumu tasarlama ve düzenlemede gösterdikleri özveri ve enerji için şükranlarımızı sunuyoruz. Patricia Nachman, Lilo Plaschkes ve Vamık Volkan dâhil pek çok Dr. sempozyuma çalışma grubu liderleri olarak katıldılar ve biz bu değerli katkıları için onlara burada teşekkür ederiz. Aynı zamanda Jefferson Tıp Fakültesindeki Psikiyatri ve İnsan Davranışı Bölümünden Dr. Troy L. Thompson II'ya ve aynı zamanda Philadelphia Psikanalitik Enstitüsü ve Topluluğundaki pek çok meslektaşına sempozyum sırasında ve kayıtların yayınlanmasında yaptıkları manevi ve entelektüel destek için minnettarız. Gloria Schwartz sempozyumun düzenlenmesinde ve Maryann Nevin bu kitabın müsveddelerinin hazırlanmasında üstün sekreteryaya desteği sağlamışlardır. Burada her ikisine de teşekkür ediyoruz.

Dr. Akhtar'ın yazmış olduğu makale *International Journal of Psycho-Analysis* dergisinde aynı başlıkla yayınlanmıştır (1994, 75: 441-455), yayın hakları Londra Psikanaliz Enstitüsü'ne aittir ve burada onların izni ile yayınlanmıştır.

KATKIDA BULUNANLAR

Salman Akhtar, M.D.

Professor of Psychiatry, Jefferson Medical College; Training and Supervising Analyst, Philadelphia Psychoanalytic Institute, Philadelphia, Pennsylvania

Eva Berberich, M.D.

Training and Supervising Analyst, Psychoanalytic Institute, Heidelberg, Germany

Anni Bergman, Ph.D.

Faculty, Clinical Psychology Doctoral Program, City University of New York; Member, Society for Freudian Psychologists, New York

Harold P. Blum, M.D.

Clinical Professor of Psychiatry, New York University Medical College; Training and Supervising Analyst, The Psychoanalytic Institute, New York University Medical Center; Executive Director, Sigmund Freud Archives, New York

Ludwig Haesler, M. D.

Training and Supervising Analyst, Sigmund Freud Institute Frankfurt/Main; Visiting Lecturer of Psychotherapy and Psychoanalysis, Friedrich-Schiller University, Jena, Germany

Paul L. Janssen, M.D.

Professor, Department of Psychosomatic Medicine and Psychotherapy, Ruhr-University, Bochum, Germany

Selma Kramer, M.D.

Professor of Psychiatry, Jefferson Medical College; Training and Supervising Analyst, Philadelphia Psychoanalytic Institute, Philadelphia, Pennsylvania

John B. McDevitt, M. D.

Training and Supervising Analyst, New York University Psychoanalytic Institute; Director of Research, Margaret S. Mahler Psychiatric Research Foundation, New York

Helen C. Meyers, M.D.

Clinical Professor of Psychiatry, College of Physicians and Surgeons, Columbia University; Training and Supervising Analyst, Columbia University Center for Psychoanalytic Training and Research, New York

Henri Parens, M.D.:

Professor of Psychiatry, Jefferson Medical College; Training and Supervising Analyst, Philadelphia Psychoanalytic Institute, Philadelphia, Pennsylvania

Lore Schacht, M.D.

Training and Supervising Analyst, Child Analyst, Psychoanalytic Institute, Freiburg, Germany

Phyllis Tyson, Ph.D.

Associate Clinical Professor of Psychiatry, University of California, San Diego; Training and Supervising Analyst, San Diego Psychoanalytic Society, California

**NESNE SÜREKLİLİĞİ ÜZERİNE
FARKLI BAKIŞ AÇILARI**

Selma Kramer, M.D.

Henri Parens, M.D.

Nesne sürekliliği sağlıklı ruhsal gelişim, uyum ve nesne ilişkileri açısından son derece büyük öneme sahip bir olguyu ortaya koyar ve açıklar. Mahler'e göre, nesne sürekliliği sadece ayrışma-bireyleşme sürecinin sonu değildir, "libidinal nesnenin sağlam bir yapılandırması" konusunda kazanılmış bir beceri (Spitz 1946, 1954, 1965), nesneye "bağlanma" ile ilgili net bir gelişim (Bowlby 1958), "temel güven" ve bir "otonomi duygusunun" sağlamaştırılmasıdır (Erikson 1959). Çoğunlukla bu, geçiş nesnesi (Winnicott 1953 [1951]) şeklindeki dikkate değer bir olgunun hayata geçirilmesini ve nihayetinde çocuk simbiyotik birliğin ötesine doğru ilerledikçe (Mahler 1965, Mahler ve ark 1975) "nesneyi kullanma" becerisini kazanmasını (Winnicott 1968) gerektirir. Çoğunlukla bu, dikkate değer bir fenomen olan geçiş nesnesinin (Winnicott 1953 [1951]) hayata geçirilmesini ve çocuğun simbiyotik birliktelikten (Mahler 1965, Mahler ve ark. 1975) çıkarak libidinal nesneyi yapılandırmaya başlayıp artık nesne sürekliliği içerisinde içsel olarak kararlı olan libidinal nesneden ayrı oluştaya doğru ilerledikçe, en sonunda "nesneyi kullanma" (Winnicott 1968) becerisini kazanmasını gerektirir.

NESNE İLİŞKİLERİ KAVRAMI

Hartmann 1952'de nesne sürekliliği kavramını ortaya atmıştır [1951]; bu klasik nesne ilişkileri teorisine yapılan en önemli katkılardan birisidir. Bu kitabın 2.bölümünde, John McDevitt kavramın tarihsel gelişiminden detaylı olarak bahsetmektedir, aktardıklarına A. Freud (1963, 1965) ve Spitz (1965) ile Hartmann (1952) ve Mahler (1965) tarafından kavrama yapılan farklı katkıları izleyen tartışma da dâhildir. Nesne sürekliliği kapasitesini, nesnenin tatmin ya da engelleme sağlıyor oluşundan bağımsız biçimde, bebeğin nesnenin yükünü¹ koruyabilme noktasına ulaşması olarak tanımlamanın yanı sıra, Spitz'in nesnenin "süreklilik" kazanmasında libidinal nesnenin yeterince yapılandırılmasının kilit bir nokta olduğu şeklindeki fikrine katılıyoruz. Bu bebek açısından önemli bir başarıdır, bu başarı belirli bir düzeyde kararlılık gösterir; ayrılık anksiyetesi, yabancı anksiyetesi ve tekrar birleşme tepkileri, nesnenin dışsal olarak gerçekten görülmesi gibi spesifik koşullarda yeniden açığa çıkabilse bile, içsel bir temsilin varlığını gerektirdiklerinden, bebeğin ayırt edici bir bellek becerisi kazandığına dair net bir kanıt ortaya koymaktadır (ayrıca Fraiberg'e bakınız 1969). Piaget'nin çalışmalarının analitik düşünceye isabetli şekilde uyarlanmasından önce (Anthony 1956, Wolff 1960), Piaget (1954) tarafından ortaya konan hafızanın gelişimine dair bilgiye sahip olmadan, ondan bağımsız şekilde Spitz (1946, 1954) libidinal nesnenin sürekli yapılanmasını zaten tanımlamış ve kavramlaştırmıştı.

McDevitt'in belirttiği gibi, Hartmann'ın özgün tanımı, psikanalitik bebek gözlemcilerince libidinal nesnenin yapılandırma yaşı olan 6 ile 8 aylar arasında henüz kazanılmamış olduğu varsa-

1 Nesnenin yükü ifadesi psikanalizde kullanılan bir etkinliğe, nesneye veya görüşe bağlanan duygusal önem ya da ruhsal enerji yükünü belirten "cathexis" karşılığı olarak kullanılmıştır. Bu elektrik enerjisine benzer şekildedir, yani bağlı olduğu durumların dışında, bir nesneden diğerine, bir bölgeden bir başkasına akabilir, yer değiştirebilir durumdadır. (ç.n.)

yılan ego işlevselliği becerilerinin bulunmasını gerektiriyordu. Bu beceriler nesneye yönelik yıkıcı düşmanca isteklerin varlığına rağmen, nesnenin pozitif yükünü koruyabilme becerisini ve ambivalans durumun idaresini, yani nesneye yönelik sevgi ve nefret duyguları arasındaki çatışmanın baskısı altındayken, egonun nesnenin pozitif yükünü koruyabilme becerisini içermekteydi. Yaşamın ilk yılının sonundan itibaren oluşan ilk ambivalans deneyimlerinden edinilen çıkarımlar bile (Abraham 1924, Parens 1979) egonun bölmeyi ya da diğer bütünleşmemiş savunma temsillerini harekete geçirmeden nesnenin yükünü koruyacak şekilde ambivalans durumunun üstesinden geleceğini varsayıyordu. Yeniden yakınlaşma krizi sırasındaki ambivalans durumundaki gelişimin ancak nefretin ego tarafından iyi nesne temsiline yönelik bir tehdit (yük) olarak deneyimlenmemesi için yeterli ego kontrolünün bulunmasına bağlı olduğunu öne süren McDevitt bize çok daha anlamlı görünmektedir (ayrıca Burgner ve Edgcumbe'ye bakınız, 1972). Bu nedenle, libidinal nesnenin (Bowlby [1958] tarafından benzer şekilde tanımlanan “bağlanma” da olduğu gibi) yapılandırılması ve Anna Freud’un bahsettiği (1965) nesne haz verse de, engellese de yükünü koruyabilme konusunda başarısızlıktan başarıya doğru bununla bağlantılı değişimi dikkate almamız gerektiği şeklindeki tartışmaların hepsi, içselleştirilmiş nesneye ilişkin Mahler’in kavramlaştırdığı şekilde libidinal nesne sürekliliğinin kazanımıyla sağlanan oldukça yüksek düzeydeki yapılanma, denge ve ruhsal anlamdaki erişilebilirliği tam olarak yansıtmayan belirli bir düzeyde kararlılık içerdiğini öne sürmektedir.

Diğer bir önemli soru da nesne sürekliliği konusudur. Hâlihazırda bu çözülebilirdir ve aslında çözülmüş de olabilir. Yıllar önce Parens (1972), nesne sürekliliğinin anlamının duygusal veya mental enerji ile pozitif olarak yüklenmiş içsel nesnelerin kararlı ve erişilebilirliği olduğuna dair varsayımın, bizi düşmanca ve nefret dolu içsel nesnelerin veya içe atımların bir “sürekliliğinin” (yani

kararlılık ve erişilebilirliğinin) bulunmadığı şeklinde bir sonuca götürebileceği hakkındaki endişesini belirtmiştir. Borderline ve psikotik (Ekstein 1971) çocuk ve yetişkinlerle olan klinik deneyim, bize borderline bozukluklar ve bunların tedavileri hakkındaki pek çok yazılı belgede görünenin oldukça tersi şeklinde bir durumu göstermektedir. Buna ilaveten, bu tür içe atımların sadece dikkate değer bir düzeyde kararlılık ve erişilebilirlik içermekle kalmadıkları ayrıca değişime de dirençli oldukları ve aynı zamanda yayılmacılık da içerdikleri tüm derinlemesine çalışan klinisyenlerce iyi bilinen bir durumdur. Blum (1981) nesne değişkenliği² kavramını öne sürerek bu sorunu bizim için çözmüş olabilir. Hangi çözümü benimserseniz benimseseyim, bu sorunu kuram içerisinde açıklamanın işe yarayacağını düşünüyoruz.

Mahler'in (1965), Piaget'nin nesne kalıcılığı³ ve bunun sonucu olarak çağrışımsal bellek kavramından (aynı zamanda Mahler ve ark. 1975) akılcı bir şekilde yararlandığını da belirtmeliyiz; ancak McDevitt'in (1975) belirtmiş olduğu ve bu basımda yine işaret ettiği gibi, bunlar libidinal nesne sürekliliğinin kazanımı için zorunlu olan, fakat tam anlamıyla yeterli olmayan becerilerdir. Bunlardan ilki 14 ila 18 aylar arasında işlevsel hale gelerek yapılan bilişsel gelişimin dönüm noktalarından biri olsa da, nesne sürekliliğinin yapılması için yeterince iyi nesne ilişkisi deneyimlerine ihtiyaç vardır. Bu Spitz'in *libidinal* nesne kavramında zaten vurgulanmıştır.

Mahler ve McDevitt tarafından kullanıldığı gibi, Hartman tarafından da kullanılan kavram, içsel nesnenin çocuğun zihninde

² Özgün metinde “object inconstancy” şeklinde yer alan bu ifade nesne sürekliliğinin kazanılmadığı, bulunmadığı halleri belirtmek için Blum tarafından öne atılan bir kavramdır. Kastedilen tam bir değişkenlik olmamakla beraber, nesnenin sürekli olmayışı halidir. (ç.n.)

³ Piaget'nin gelişim modelinde, bir yaşlarındaki çocuğun, bir nesnenin, artık onu görmese bile varlığını koruduğunu anlaması nesne sürekliliğinin korunduğunu ifade eden “object permanence” ifadesidir. Bu, bebeğin nesnelerin zihinsel temsillerini (imajlarını) oluşturmasını gerektiren bir yetidir. (ç.n.)

bireyselleştirilmiş kendilik temsillerinden artık ayrıldığı ve çocuğun (kendiliğin) ihtiyaç duyduğu – ve hatta duymadığı – anlarda başvurabileceği kararlı bir içsel bir yapı olarak durduğu anlamına gelir; tıpkı annesinin evin içinde olduğunu ya da intrapsişik olarak kolaylıkla ulaşılabilir olduğunu bilerek dışarıya çıkıp güven ve aidiyete dayalı içsel bir algıyla oynayabilen gizil dönem çocuğunda olduğu gibi... Bunun gibi bir düşünme şeklinin Mahler (ego psikolojik nesne ilişkileri teorisi) ile Kohut (kendilik psikolojisi) arasında keskin bir ayrılığı vurguladığını ifade etmeliyiz: kendilik psikolojisinde nesne sürekliliği kavramı açısından tüm içselleştirmelerin “kendilik nesnelere” olarak verildiği bir yer var mıdır?

Bir diğer nokta da: Kernberg (1967, 1975) ve Mahler (1971) gibi, biz de egonun libidinal nesneye yönelik ambivalansı tolere edememesi sonucunda bölmenin oluştuğunu saptadık. Tabii, Kernberg bunu borderline işlevselliğin ve karakter oluşumun ayırt edici özelliği olarak almıştır. Ayrıca, bu baskıda Helen Meyers tarafından aktarılan bölümler boyunca, nevrotik hastalar arasında da belirli derecede bir bölmenin bulunduğunu, ancak bunun bu hastalarda nesne sürekliliğini kalıcı şekilde sarsmadığını gördük. Frank (1992) gibi, özellikle aktarım nesnesinden ayrılmayı aşırı düzeyde acı verici bulan travma geçirmiş nevrotiklerde, nesne sürekliliğinde zayıflıklar ya da kırılmalıklar gösteren alanlar bulunduğunu saptadık.

ÇOKLU PERSPEKTİFLER

Şimdi bu kitabın içeriğine bakalım. Mahler’in başlıca çalışma arkadaşlarından John B. McDevitt, Selma Fraiberg tarafından 1969 yılında nesne sürekliliği kavramının analitik teori içindeki gelişimine dair yazılan araştırmaya bir devam ve güncelleme sağlayarak, 2. bölüme kavramın tarihsel gelişiminin bir gözden geçirmesiyle başlamıştır.

McDevitt bulgularını çocukların doğrudan gözlemi ve bir yetişkinin analizi ile örneklendirerek ve “nesne sürekliliğindeki bozulmalar hakkındaki en yaygın görülen örnekler borderline hastalar grubunda yer alırlar” diyerek eserlerinde kendisine özgü bir şekilde açıklamıştır. McDevitt nesne ilişkilerinin üçüncü yıldaki ve sonrasındaki gelişimini de detaylandığı tanımlaması ile yaşamın ilk iki yılında geliştiği şeklindeki 1975 tarihli tanımlamasının ötesine geçmiştir. Değindiği bir dizi önemli nokta arasında nesne sürekliliği kesin değildir: “nesne sürekliliğinin kazanılma derecelerinin olduğunu düşünmek işe yarar olabilir”; “nesne sürekliliği süperegonun olduğu gibi ... çatışmanın bir unsuru haline gelmez.”

McDevitt’in makalesi (3. Bölüm) hakkındaki irdelemesinde Eva Berberich, Mahler ve McDevitt’in libidinal nesne sürekliliği kavramının daha ciddi patolojilere uyarlamasının Birleşik Devletlerde olduğu oranda Almanya’da kullanılmadığını belirtmiştir. “Nesne sürekliliğinin yetersizliği veya bozulmuş nesne sürekliliği” kavramı, Alman analitik enstitülerinde öğretiliyor olsa da, daha ciddi rahatsızlığı bulunan hastalarla yürütülen klinik çalışmalara kolaylıkla uyarlanamamaktadır.

Berberich, Mahler tarafından geliştirilen (onun üçlü modeli) ve Anni Bergman ile Eleanor Galenson tarafından sürdürülen bir birleşik tedavi modelinde bir anne ile 10 aylık çocuğu ikilisi ile olan çalışmasını aktarmıştır. Bizim bu tür vakalardaki deneyimlerimiz, annede (ebeveynlerde) birleşik tedavinin uygulanmasına ve bu tedavinin hem çocukta hem de ebeveynde yol açabileceği olağanüstü değişimlere bağlı farklılıklara dikkat çeken Berberich’i destekler şekildedir. Berberich’in Lili ve annesini tedavisi hakkındaki aktarımları bu tür çalışmalar yapan diğerlerinin (sadece Mahler, Bergman ve Galenson değil, aynı zamanda Fraiberg ve

beraber çalıştığı arkadaşlarının ve Sally Provence ile diğerlerinin) aktarımları üzerine eklenmiştir.

Anni Bergman ayrıca Mahler ile beraber çalışmıştır ve hâlihazırda asıl Margaret S. Mahler Araştırma Projesinde çalışılan çocuklarla yürütülen yeni bir takip çalışmasında McDevitt ile işbirliği halinde çalışmaktadır. 4. Bölümde “nesne sürekliliğine doğru giden yolda... dördüncü alt evre” diyerek ayrışma – bireyleşme teorisinde nesne sürekliliğinin kazanımı ile Kleinian teorideki depresif durumun derinliğine çalışılması arasındaki kıyaslamaları ayrıntılandırmıştır.

Bergman McDevitt’in vakaları hakkında önemli sorular ortaya atmıştır. Kendi çalışmasına atıflarda bulunarak, örneğin, McDevitt’in Donna’sının kötü anne yani kendisini terk eden anne olarak kendi annesiyle olan deneyimleriyle nasıl başa çıktığını merak etmektedir. McDevitt’in kızlar ve erkeklerin yeniden yakınlaşma krizlerini nasıl çözdüklerine dair ortaya attığı kimi fikirlerin daha fazla inceleme gerektirdiğini düşünmektedir. Bergman bunun ardından ayrışma – bireyleşme sürecinden geçerek nesne sürekliliğine doğru ilerleyen, daha sonra da takip çalışması olarak yetişkinlikte gördüğü bir erkek çocuk hakkındaki çalışması ile annesinin duygusal olarak kendisi için ulaşılabilir olmayışından ötürü sorun yaşayan bir kız çocuğu hakkındaki çalışmasını ortaya koymuştur.

Paul L. Janssen McDevitt’in nesne sürekliliği kavramının klinik çalışmada işe yaramazlığı hakkındaki tezine 5. bölümde kendisinin ve arkadaşlarının çalışmakta olduğu psikosomatik birimden bir vaka ile katkıda bulunmuştur. Hastanın düzelmesi için uyguladıkları müdahaleleri detaylandırma sırasında Janssen şu hipotezi ortaya atmıştır: “Bedeni ile ruhu arasındaki telafisi olmayan bölünme... Aslında yaşamının ilk evresinde maruz kaldığı bedeni-

nin medikalize⁴ edilmiş ve araçsallaştırılmış olarak ele alınmasının bir sonucudur. Araçsal annesine (kuvöz) fiksasyon gerçekleşmiştir. Biz bu hipoteze dikkat çektik çünkü bu alan kimi meslektaşlarımız açısından oldukça ilgi çekici bir araştırma alanı haline geldi. Şüphesiz ki, hastanın annesi hakkında Janssen'in yaptığı kısa tanımlamada örtük biçimde ifade ettiği güçlükler bize kendisinde önemli oranda bozukluk ve bebeği için duygusal açıdan ulaşılamazlık durumu olduğunu düşündürmektedir. Hatta bir çocuk doktoru olan psikanalitik alan adayı meslektaşımız Barbara Shapiro, henüz yeterince olgunlaşmamış pek çok bebeğin maruz kaldığı araçsallaştırmalarla onlarda harekete geçirilen acının, yapılanmakta olan karakter gelişimlerinde kilit bir rol oynayabileceğine inanmaktadır. Bu açık bir şekilde psikanalitik bakış açısından incelemeyi gerektiren bir alandır.

Janssen “bilişsel bozukluklar”dan yani hafızadan geri getirmeyle ilgili yapısal ego bozukluklarından ve bunların analitik psikoterapide ortaya çıkartabileceği sorunlardan bahseder. Ve ayrıca bize fiziksel kontakt şeklindeki “harekete odaklı terapi”⁵ yaklaşımından da bahsetmektedir; bu yaklaşım Almanya’da belirgin şekilde rahatsızlık yaşayan hastalara sık uygulanan bir “bedensel terapi” şeklindedir.

6.bölümde Helen Meyers, McDevitt'in ortaya attığı nesne sürekliliğinin kazanımında dereceler bulunduğu dair görüşünün daha ötesine geçer. Nesne sürekliliğinin gelişiminin yaşam boyunca sürüp sürmediğini, nesnenin kısmen sürekli ya da ya hep

4 Bir durumu ya da davranışı tıbbi tedavi ve müdahale gerektiren bir bozukluk olarak tanımlamak veya sınıflamak anlamına gelir. Çocuklardaki her sorunlu görülen davranışın dikkat eksikliği bozukluğu olarak tanımlanması gibi. (ç.n.)

⁵ Concentrative movement therapy (CMT) grup ve birey terapileri için kullanılan psikoterapötik bir yöntemdir. Psikodinamik psikoterapi ile derinlik psikolojisine dayanan düşünce modellerine dayalıdır. Algının duyum ve deneyimin birleşiminden oluşan bir yapı olduğu noktasına dayanan CMT, bireyin geçmiş yaşamı ve öğrenme hikayesi yerine burada ve şimdi bedeninin bilinçli şekilde nasıl algılandığıyla ilgilenmektedir. (ç.n.)

ya hiç şeklinde olup olmadığını ve bir kez oluştuktan sonra dalgalanma gösterip göstermediğini sorar. “regresyona, bölmeye ve dağılmaya maruz kalır mı” diye sorar; “sıradan nevroitikler [bile] stres altında kalır mı?” ve “Nesne sürekliliğinin oluşması ambivalansın *çözümlemesini* de içerir mi... ya da ambivalansın *tolere edilmesini* içerir mi?” Meyers’in “düşünce şekline göre, nesne sürekliliği gerçekte spesifik bir nesne ilişkisinden ziyade daha çok tutarlı nesnelere koruyabilme kapasitesiyle ilgilidir ..., bir kez oluştuğunda, ... kaybolmaz.”

Kitabın bir sonraki kısmı, 7. ve 8. bölümler, Phyllis Tyson tarafından yapılan asıl sunumun ardından Lore Schacht tarafından yapılan bir tartışma ile devam eder.

Phyllis Tyson bizim için nesne sürekliliği kavramındaki iniş çıkışları daha da detaylandırır. Hartman, Spitz, Anna Freud, Piaget ve Mahler gibi en önemli teorisyenlerin her birinin farklılaşan kavramlaştırmalarını bir araya getirmenin bir yolunu öne sürer, bunu yaparken de kimi sorular ortaya atar ve kendisine ait kimi ilginç fikirleri ortaya koyar. Tyson nesne sürekliliğinin spesifik bir yönüne, yani onun ego işlevselliği parametresine, bakarak, Winnicott’un nesne kullanımı kavramını ve küçük çocuğun bunu kazanmak için kullandığı araçları nesne sürekliliğinin daha ileri incelemesine katar.

Tyson çocuğun duygulanımlarıyla başa çıkma ve onları regüle etme sürecinde anneyi nasıl kullandığını fark etme egzersizinde okuyucuyu ilginç bir güçlük karşısına bırakır ve bu sorunun “yetersiz bir anne ya da yetersiz bir bebeğe” bağlı olup olmadığını sorar. Tyson’un öne sürdüğü duygulanımları kendiliği düzenleme yolunda işaretler olarak kullanabilen ego işlevi uzun zamandır, belki de gerçekte Freud 1926’da sinyal anksiyetesi teorisini ortaya atışından bu yana, daha fazla incelenmeyi ve tanımlanmayı bekleyen bir kavramlaştırma olabilir.